

AMSTERDAMSE ORDE VAN ADVOCATEN

Orde van advocaten in het arrondissement Amsterdam

Jaarverslag van de raad van de orde en de deken
over het ordejaar 2023

Inhoudsopgave

1. Verslag deken	pag. 2
2. Verslag van de raad van de orde	pag. 5
3. Dekenprijs	pag. 9

1. VERSLAG DEKEN

Beknopt verslag van de Deken van de verrichtingen van de raad van de orde over het ordejaar 2023

Het afgelopen jaar was ons eerste volle jaar als dekens. De formule van twee personen die de functie gezamenlijk uitoefenen bevalt goed. De samenwerking tussen ons beiden is uitstekend, wij kunnen de werkzaamheden goed verdelen en ook de mogelijkheid om elkaar op te vangen werkt goed.

Wij benoemen een aantal ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

De groei van de Amsterdamse balie zet door, dit keer met 3,65%. Per 1 januari stonden er 6.452 advocaten op het Amsterdamse tableau. Anders dan vorig jaar zijn wij niet langer de enige balie die groeit – wel de balie waar de groei het grootst is. We beëdigden nu per jaar ongeveer 500 nieuwe advocaat-stagiairs; de meesten van hen vinden een plek bij de grote Zuidas kantoren maar ook in de sociale advocatuur worden, mede dankzij de subsidie van de kosten voor de beroepsopleiding, weer advocaat-stagiairs opgeleid. Sociale kantoren spelen ook meer en meer een rol in de opleiding van advocaat-stagiairs op grote kantoren door de samenwerkingsinitiatieven die de laatste jaren tussen sociale en commerciële grote kantoren zijn gestart.

Ook dit jaar heeft de tuchtrechter weer belangwekkende uitspraken gedaan over enkele principiële onderwerpen. Het Hof van Discipline heeft inmiddels ook uitspraak gedaan in de zaken over onderzoeken – wij spraken daar vorig jaar al even over – en het Hof heeft zijn rechtsvormende taak in dit opzicht serieus genomen. Voor de onderzoekspraktijk heeft deze jurisprudentie een kader opgeleverd waarmee men kan werken.

Andere principiële onderwerpen waar de tuchtrechter om een oordeel is gevraagd betroffen het aanvaarden van contante betalingen en de vraag of een advocaat in strafzaken zowel voor een getuige als voor een verdachte kan optreden.

Veel tijd is het afgelopen jaar gaan zitten in werkzaamheden in verband met het dekenberaad en de samenwerking tussen de dekens en de NOvA. In de zomer is tussen de NOvA en het dekenberaad een aantal afspraken vastgelegd over de onderlinge samenwerking, ook op financieel gebied. Daarmee is een einde gekomen aan een periode van onrust en moeizame samenwerking. Vanuit de dekens bezien dragen deze afspraken bij aan een verdere verbetering van het toezicht.

De gesprekken over dat toezicht, en de plannen van de minister op dit gebied, gaan intussen door. Na een uitgebreide consultatie van veel verschillende partijen, heeft de minister in juni een nadere uitwerking gegeven van die voorstellen. Die komen erop neer dat er een landelijke toezichthouder gaat komen, waarbij in de visie van de minister vrijwel alle toezichtstaken worden ondergebracht. Het voornemen is dat rond 1 juli van dit jaar een concept wetsvoorstel zal worden gepubliceerd en in consultatie zal gaan; na de consultatie verwacht het ministerie het definitieve voorstel in het najaar bij de Tweede Kamer in te dienen. De dekens blijven in gesprek met de verschillende partijen en hebben daarbij drie aandachtspunten geformuleerd:

- Goed toezicht is onafhankelijk;
- Goed toezicht heeft een stevige lokale inbedding; en
- Goed toezicht omvat klachtbehandeling.

Wij moedigen u allen graag aan om de ontwikkelingen in de gaten te houden, en mocht u een consultatiereactie willen indienen, let dan vooral op de deadlines die te zijner tijd bekend gemaakt zullen worden.

Vorig jaar vertelden wij ook al even over het themaonderzoek derdengelden bij grote kantoren. Alle onderzoeken in dat verband zijn inmiddels afgerond. Over het algemeen wordt de regelgeving goed nageleefd; her en der zijn wat onduidelijkheden genoteerd en vragen beantwoord.

Na het themaonderzoek derdengelden zal op initiatief van het landelijk dekenberaad dit en volgend jaar onderzoek worden gedaan naar de kwaliteit van de toegevoegde rechtsbijstand. Het gaat daar om de zwaksten in de samenleving die zelf vaak niet goed kunnen inschatten of hun advocaat kwalitatief adequaat opereert. Tegelijk ontvangen de dekens met enige regelmaat signalen, van de rechtbank en anderen, met de strekking dat in sommige gevallen de kwaliteit ondermaats is. Het is niet alleen in het belang van de rechtzoekenden maar ook in het belang van alle andere deelnemers aan het proces – waaronder de collega-advocaten – dat het toezicht zich ook uitstrekt tot deze kernwaarde.

Als laatste landelijk initiatief noemen wij nog de aanpak van de zogenaamde afhechtingsadvocaat. Dat is een echtscheidingsadvocaat die, nadat partijen onder leiding van een mediator afspraken hebben gemaakt, zorgt voor de afwikkeling en indiening van de stukken bij de rechtbank. Advocaten kunnen in dat geval niet volstaan met “tekenen bij het kruisje”, maar dienen zich ervan te vergewissen dat partijen daadwerkelijk de gemaakte afspraken hebben gewild en ook goed begrijpen wat de gevolgen van die afspraken zijn. Ook hier geldt weer: de meeste advocaten doen hun werk prima, maar wij willen graag de enkeling die het niet goed doet en het voor de anderen verpest eruit halen.

Bestuursrechtelijke handhaving is een onderwerp waar de gezamenlijke dekens ook nog steeds druk mee zijn. U heeft ongetwijfeld meegekregen dat het niet of niet tijdig indienen van de CCV dit jaar een boete zou kunnen opleveren. Gevolg van die waarschuwing is geweest dat een recordaantal advocaten de CCV tijdig heeft ingediend. Aldus lijkt de bestuursrechtelijke handhaving in elk geval indirect goed te werken! Ook dit jaar wordt landelijk verder gewerkt aan de verdere uitwerking en invulling van bestuursrechtelijke handhaving van de op advocaten toepasselijke regelgeving.

De sociale advocatuur blijft bepaald geen vetpot. Gelukkig zijn de vergoedingen inmiddels wel enigszins verhoogd, zodat de toegang tot het recht ook voor de mensen met de laagste inkomens beschikbaar blijft. Samenwerkingsinitiatieven komen meer en meer van de grond op een manier waarbij zowel de sociale advocaten als de commerciële advocatuur baat heeft. De initiatieven die de Praktijnsvereniging op dit gebied ontplooit blijven belangrijk. Later deze vergadering zal ook de commissie die zich bezighoudt met de besteding van het bedrag dat de afgelopen jaren door de Amsterdamse Orde ter beschikking is gesteld u bijpraten over hun werkzaamheden.

Veel aandacht hebben de medewerkers van het bureau het afgelopen jaar moeten besteden aan de sterk gegroeide hoeveelheid aanvragen om een advocaat aan te wijzen. Lang niet altijd worden dergelijke verzoeken toegewezen. Als, bijvoorbeeld, de vordering die het betreft onduidelijk is, op het eerste gezicht geen enkele kans van slagen heeft of geen sprake is van een procedure met verplichte procesvertegenwoordiging worden de verzoeken afgewezen en dat leidt dan overigens wel vaak tot een beklag zaak bij het Hof van Discipline. De gevallen waar wel een advocaat wordt aangewezen zijn vaak ingewikkelde of urgente zaken en niet altijd even gemakkelijke cliënten. We willen daarom hier heel graag onze dank uitspreken aan al die advocaten die een aanwijzing, al dan niet met frisse tegenzin, consciëntieus op zich nemen en zich inspinnen voor deze lastige kwesties.

Een onderwerp dat wij hier niet zullen bespreken omdat het niet betrekking heeft op 2023 is het onderzoek naar, kort gezegd, Khalid Kasem. U heeft daarover het nodige in de krant kunnen lezen. Wel stel ik er prijs op om kort iets te zeggen over onze rol in het kort geding dat Royce de Vries tegen het AD had aangespannen.

Anders dan in veel media is beweerd, heb ik mij niet gevoegd aan de zijde van Mr. De Vries, maar ben ik tussengekomen. Zoals de civilisten onder u weten, is tussenkomst een figuur waarbij een procespartij een eigen belang en onafhankelijke positie heeft. De beslissing om tussen te komen was ingegeven door het feit dat het AD dreigde met nieuwe publicaties over gesprekken die op geluidsbanden waren opgenomen. Het ging om geheimhoudersgesprekken die op onrechtmatige wijze waren verkregen door de bron van het AD. Daarover was geen discussie. De vertrouwelijkheid van geheimhoudersinformatie dient gewaarborgd te worden en wanneer zij, zoals in dit geval, wordt gestolen zou zij niet gepubliceerd moeten worden. Dat is zonder meer een belang waarvoor de orde moet opkomen, omdat de geheimhouding een wassen neus wordt indien zij op deze manier omzeild zou kunnen worden. De voorzieningenrechter was dat met mij eens; het Hof oordeelde anders. Bovendien was publicatie van het artikel naar mijn inschatting gevaarzettend. Ik meen dat wij in dat opzicht beter iets te voorzichtig kunnen zijn dan het omgekeerde. Wij willen immers geen tweede Derk Wiersum meemaken. Ook daar was de voorzieningenrechter het wel, en het Hof het niet met mij eens. Ik blijf de uitspraak van het hof een ongelukkige vinden, alleen al omdat dit de weg opent naar het witwassen van gestolen geheimhoudersinformatie door partijen die daar anders niet aan zouden kunnen komen. De cassatietermijn loopt nog en mogelijk dat er dus nog een vervolg komt.

2. VERSLAG PORTEFEUILLEHOUDERS RAAD VAN DE ORDE

STRAFRECHT

Bijdrage van mrs. J.G. Geertsma en B. Swier (portefeuillehouders strafrecht)

Regulier overleg in de keten

De portefeuillehouders hebben regelmatig overleg met de ketenpartners, bij een aantal overleggen samen met de deken. Ook dit jaar vonden er reguliere overleggen plaats tussen advocatuur en justitie, waarin knelpunten aan de orde kwamen. Het overleg vond plaats met de navolgende instanties:

- met de hoofdofficier van justitie;
- met de sectorvoorzitter van de rechtbank;
- met de portefeuillehouders strafrecht van de lokale orden in het hele land;
- met de sectorvoorzitter van het hof, en de advocaat-generaal van het ressortsparket.

Onderwerpen

Onderwerpen die het afgelopen jaar aan de orde zijn (geweest), betreffen onder andere de pilot bulkzittingen waarmee de rechtbank Amsterdam de voorraad politierechterzaken heeft aangepakt en de evaluatie daarvan, de pilot mondeling uitspraak doen in raadkamer gevangenhouding en de evaluatie daarvan en uitbetaling van toegekende schadevergoedingen in rekestenzaken. Ook is met het OM gesproken over de verharde verhoudingen, over een oplossing voor de problematiek van het verwerken van stelbrieven in zaken waaraan nog geen parketnummer is toegekend. Tot slot is er regelmatig overleg over het bijstaan van bedreigde advocaten. De contacten met het OM en de recherche in geval van bedreigingen zijn goed, er wordt op dit punt goed samengewerkt.

Overig

In Felix Meritis is in 2023 met de Amsterdamse rechtbank en het OM de debatavond omtrent het maken van procesafspraken georganiseerd.

BESTUURSRECHT

Bijdrage van mr. A. Kamphuis

Naast de reguliere raadstaken, heeft de portefeuillehouder bestuursrecht in het afgelopen jaar meegedacht over het bestuursrechtelijke handavingsbeleid van de deken, onder meer door participatie in de commissie bestuursrecht van het dekenberaad. Daarnaast is de portefeuillehouder bestuursrecht betrokken geweest bij diverse bestuursrechtelijke procedures over besluiten van de raad en de deken. De portefeuillehouder heeft overleg gehad met één van de teamvoorzitters van bestuursrecht van de rechtbank Amsterdam.

GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

Bijdrage mevrouw mr. M. van Geffen en mevrouw mr. L. van Leer (portefeuillehouders gefinancierde rechtsbijstand).

Hieronder volgende de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de gefinancierde rechtsbijstand in het afgelopen jaar.

Stelselwijziging van de baan

Jarenlang zette de minister voor rechtsbescherming zich in voor een stelselwijziging waarbij gewerkt zou moeten gaan worden met rechtshulp pakketten en een poortwachter. Hierop is van meet af aan veel kritiek geweest. De rechtshulp pakketten zijn nu van de baan evenals de verplichte gang langs de eerste lijn alvorens een advocaat te kunnen inschakelen. De inzet is nu verbetering van het huidige forfaitaire stelsel. Alhoewel er vorig jaar in de Tweede Kamer ook stemmen opgingen om advocaten te gaan betalen op basis van werkelijk gemaakte uren in plaats van een doorgaans niet met de realiteit overeenstemmend forfait. Dat geluid klonk ook op het door de VSAN georganiseerde verkiezingsdebat dat op 14 november 2023 plaatsvond op een gastvrij Zuidaskantoor. Inmiddels leven we in een nieuwe politieke realiteit.

Vergoedingen

Met ingang van 1 januari 2022 is uitvoering gegeven aan scenario 1 van de commissie Van der Meer, wat heeft geleid tot een substantiële verhoging van de vergoedingen in bijna alle zaken. Een belangrijke stap in de goede richting, maar er is meer nodig. De puntenaantallen van Van der Meer zijn gebaseerd op onderzoeksgegevens uit 2016 en die zijn inmiddels aan herijking toe. Die herijking zal echter pas medio 2025 zijn beslag krijgen en dan moet alles wel meezitten. Intussen zijn sociaal advocaten net als ieder ander geconfronteerd met de torenhoge inflatie, echter zonder die gecompenseerd te krijgen. Dit als gevolg van de indexeringssystematiek die standaard 2 jaar achterloopt. Om de nood enigszins te lenigen hebben advocaten met een toevoegpraktijk in december 2023 een eenmalige subsidie ontvangen.

Voorschotregeling

De RvR onderzoekt momenteel of de voorschotregeling voor advocaten nieuw leven kan worden ingeblazen. Dit naar aanleiding van een motie van de SP, waarin de regering werd verzocht om de voorschotregeling, zoals deze voor juli 2011 van toepassing was op sociaal advocaten weer in te voeren. Na die datum werd het percentage van 50 procent (artikel 35 Bvr oud) stapsgewijs

afgebouwd naar 10 procent per juli 2013. Om te onderzoeken wat in dat kader de behoeften zijn binnen de sociale advocatuur heeft de RvR onlangs een enquête uitgevoerd.

Subsidieregeling beroepsopleiding

Advocatenkantoren die gefinancierde rechtsbijstand verlenen kunnen voor advocaat-stagiairs bij de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) een subsidie aanvragen voor de beroepsopleiding. Deze subsidie dekt de totale kosten van de beroepsopleiding. Aanvankelijk gold de regeling alleen voor advocaat-stagiairs in loondienst. Vanuit de Amsterdamse orde is bij herhaling aangegeven dat in Amsterdam veel stagiair-ondernemers zijn die in de toevoegpraktijk gaan werken en dat zij vanwege het loondienstvereiste geen gebruik kunnen maken van de regeling. Inmiddels is de regeling ook opengesteld voor stagiair-ondernemers. Informatie over de subsidieregeling is te vinden op de website van de RvR.

Kosteloze rechtsbijstand voor ouders bij gezagsbeëindiging

Sinds 1 januari 2023 kunnen ouders die te maken krijgen met een procedure waarin de GI of de Raad voor de Kinderbescherming de rechtbank verzoekt over te gaan tot gezagsbeëindiging, kosteloze rechtsbijstand krijgen van een daartoe gespecialiseerde advocaat. Dit betreft een zogenaamde pilot, voor de duur van anderhalf jaar, en dit betreft enkel procedures in eerste aanleg. Met ingang van 1 oktober 2023 is voornoemde pilot uitgebreid met kosteloze rechtsbijstand voor ouders die te maken krijgen met een eerste verzoek tot een machtiging (spoed)uithuisplaatsing bij de rechtbank.

In de gevallen waarin een verzoek tot gezagsbeëindiging of eerste verzoek machtiging uithuisplaatsing wordt ingediend bij de rechtbank, wijst de rechtbank een advocaat aan die bij de RvR heeft aangegeven te willen deelnemen aan deze pilot. In het geval dat de ouder(s) zich wil(len) laten bijstaan door een voorkeursadvocaat, kan deze advocaat zelf contact opnemen met de rechtbank met het verzoek te worden toegevoegd als advocaat. Hiervoor geldt wel dat deze advocaat moet staan ingeschreven bij de RvR voor de specialisatie civiel jeugdrecht en/of (on)voorwaardelijk moet zijn ingeschreven voor de specialisatie personen- en familierecht.

Ratz

In 2021 is de Regeling adviestoevoeging zelfredzaamheid (Ratz). Op basis van de Ratz kan een adviestoevoeging zelfredzaamheid (Atz) worden aangevraagd in situaties, waarin normaal gesproken wordt uitgegaan van zelfredzaamheid, terwijl de rechtszoekende er toch niet zelf uitkomt. De Ratz was een tijdelijke regeling, die inmiddels voor een tweede keer is verlengd, nu tot 1 april 2024. Mede naar aanleiding van signalen van de advocatuur en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) is de regeling per 1 september 2023 aangepast. In een zaak die begint met een Atz, maar uitmondt in een procedure behoudt de advocaat bij declaratie voor de procedure recht op afzonderlijke vergoeding van de Atz.

Adviescommissie extra uren in strafzaken

Op 1 oktober 2018 is de RvR op advies van de toenmalige Commissie Van der Meer, een pilot Extra Uren gestart om een commissie te laten adviseren in aanvragen tot toekenning van extra uren in strafzaken. Deze pilot heeft erin geresulteerd dat de RvR medio oktober 2023 een vaste adviescommissie extra uren in strafzaken heeft ingesteld. Deze commissie zal de RvR verder adviseren over de redelijkheid en noodzakelijkheid van aanvragen extra uren in zeer complexe en/of omvangrijke strafrecht dossiers.

Toeslagenaffaire

Op 1 november 2023 is [een nieuwe Subsidieregeling pakket rechtsbijstand herstelregelingen kinderopvangtoeslag](#) in werking getreden. De nieuwe subsidieregeling werkt terug tot 1 maart 2021. In de nieuwe subsidieregeling is (gedeeltelijk) kosteloze rechtsbijstand opgenomen voor de ex-toeslagpartnerregeling en de kindregeling. Daarnaast is voor diverse fases het aantal punten

verhoogd. Deze verhoging vloeit mede voort uit advies van onder meer de werkgroep van toeslagadvocaten en de NOvA. Hiermee komt het aantal te vergoeden punten veel meer in lijn met de daadwerkelijk bestede tijd in de verschillende fases.

Samenwerking tussen sociale advocatuur en grote kantoren

De samenwerking tussen sociale advocatuur en grote kantoren heeft in de afgelopen jaren steeds meer vorm gekregen. Stagiairs van grote kantoren worden tijdelijk gedetacheerd op sociale kantoren om daar proceservaring op te doen. Ze doen op die manier niet alleen proceservaring op, maar ze maken ook kennis met de praktijk van rechtsbijstand aan particulieren met een kleine beurs. Het kan ook andersom, zoals De Brauw Blackstone Westbroek laat zien. Daar verlenen junior advocaten onder begeleiding van sociaal advocaten juridische bijstand in huurzaken om het tekort aan huurrechtadvocaten te compenseren. En dan is er natuurlijk nog het project van de Praktizijns, die dankzij steun van commerciële kantoren gratis of met korting bibliotheekdiensten en cursussen aanbiedt aan de sociale advocatuur. Het project is een groot succes (er wordt op grote schaal gebruik van gemaakt) en de Praktizijns blijft zoeken naar nieuwe wegen om de sociale advocatuur nog beter te bedienen.

Tekort aan sociaal advocaten

Het aantal sociaal advocaten, volgens de “definitie” zijn dit advocaten die 50 of meer zaken per jaar op basis van een toevoeging doen, neemt al jaren af. Eind 2022 kwam uit een onderzoek van Panteia – in samenwerking met de NOvA – dat ‘de tekorten die zich op niet al te lange termijn in de sociale advocatuur zullen voordoen bijzonder problematisch zijn’.

Aan de hand van het onderzoek van Panteia heeft de Minister van Rechtsbescherming in april 2023 een zogenaamde menukaart aan de Tweede Kamer gepresenteerd, waarin hij verschillende oplossingsrichtingen voor het stimuleren van nieuwe aanwas en tegelijkertijd het behouden en versterken van de sociale advocatuur heeft opgenomen. Het betreffen de volgende oplossingsrichtingen:

- Beroepsopleiding advocatuur
- Onderwijs
- Vergoedingen
- Kwaliteit
- Innovatie
- Maatschappelijke bijdrage
- Lange termijn projecten/stelselverandering
-

De Minister heeft aangegeven zich samen met de NOvA, de VSAN en de RvR ervoor te willen inzetten om de sociale advocatuur al eerder onder de aandacht te brengen van studenten op universiteiten en hogescholen. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het geven van gastcolleges en het onderzoeken van de mogelijkheid om een studierichting Sociaal Recht te introduceren. Daarnaast wordt gekeken naar de vergoedingen, naar mogelijke samenwerking met en ondersteuning vanuit de commerciële kantoren en naar innovatieve oplossingen voor de langere termijn.

Buurtrechtspraak

Vanaf 1 november 2021 behandelt een team van buurtrechters zaken van bewoners op de locatie Venserpolder. Het gaat om eenvoudige, kleine rechtszaken die een grote invloed kunnen hebben op iemands leven. Denk aan schuldenzaken, politierechterzaken van niet gedetineerden, leerplichtzaken, familiezaken en bestuursrechtzaken. Buurtrechtspraak kan niet zonder goede rechtsbijstand. Buurtrechterzaken vragen vanwege de integrale aanpak echter meer inzet en tijd dan reguliere rechtbankzaken. Die extra tijd moet worden vergoed. Het huidige systeem van gefinancierde rechtsbijstand voorziet daar niet in. In het afgelopen jaar is vanuit de Amsterdamse orde intensief overleg geweest met onder meer de buurtrechters in Venserpolder, de RvR en het

Ministerie van Justitie en Veiligheid om tot een passende regeling te komen. Er is voor onder meer Amsterdam een tijdelijke regeling gekomen. Deze houdt in dat advocaten in buurtrechtzaken een toeslag van 3 punten kunnen aanvragen, naast de reguliere toevoeging(en) voor de te behandelen zaken.

Overleg RvR

Eens per kwartaal vindt het portefeuillehoudersoverleg gefinancierde rechtsbijstand met de NOvA plaats. Daaraan nemen alle portefeuillehouders gefinancierde rechtsbijstand van de lokale orden deel. In dat overleg komen de voor de gefinancierde rechtsbijstand relevante onderwerpen aan bod, uiteenlopend van wijzigingen in de werkvoorschriften tot ontwikkelingen in de buurtrechtspraak. De NOvA neemt wat daar besproken wordt weer mee in haar overleg met de RvR. Daarnaast heeft de Amsterdamse orde tweemaal per jaar een eigen overleg met de RvR, waarin ook knelpunten uit de dagelijkse toevoegpraktijk aan de orde komen. Als u in uw praktijk tegen problemen aanloopt, meldt die ons, zodat wij die mee kunnen nemen in onze overleggen met de NOvA en de RvR.

3. DEKENPRIJS

Dekenprijs

Aan het slot van de jaarvergadering werd zoals gebruikelijk – onder inmiddels aanzienlijk toegenomen belangstelling – de jaarlijkse Amsterdamse dekenprijs uitgereikt aan de buurtrechter.

Dekenrede dekenprijs

Geachte aanwezigen, advocaten, leden van de rechterlijke macht, leden van het OM en andere belangstellenden,

Dat ik vandaag als een van de twee deken van de Amsterdamse Orde van Advocaten de dekenprijs mag uitreiken, ervaar ik als een voorrecht. Dit jaar is de uitreiking wat anders dan anders. Niet een persoon, maar een instituut ontvangt dit jaar de prijs. Een instituut dat relatief jong is, maar zich in korte tijd een vaste plaats heeft verworven binnen de rechtspleging en maatschappelijk zeer relevant is. Over het instituut vertel ik straks iets meer. Eerst iets over deze prijs.

De dekenprijs bestaat sinds 2002 en wordt jaarlijks tijdens de jaarvergadering uitgereikt aan een persoon of organisatie of instituut die op welke manier dan ook van waarde is of is geweest voor de rechtspleging en de advocatuur in het algemeen en voor de Amsterdamse balie in het bijzonder. De prijs gaat altijd naar iemand of iets die zich onderscheidt, die het verschil maakt. Anders dan de naam doet vermoeden, is het niet de deken – of in ons geval de deken – die uitmaakt wie de prijs krijgt, maar de Amsterdamse raad, het bestuur van de Amsterdamse orde van advocaten. Vaak, meestal eigenlijk, valt de eer te beurt aan een van de Amsterdamse advocaten zelf. Het gaat dan om advocaten die op unieke wijze hun vak, *ons* vak, hebben vormgegeven en het daarom verdienen om te worden geëerd.

Maar dit jaar is dat anders. Vorig jaar was dat ook al een beetje zo toen Saskia Belleman de prijs won: zij maakt geen deel uit van de balie, maar staat met haar pen wel diep in de advocatuur. Dit jaar gaat de prijs ook niet naar een advocaat, en ook niet naar een persoon. De prijs gaat naar een instituut en

dan ook nog eens een instituut dat geen deel uitmaakt van de balie. Het is wel een instituut waar ook advocaten bij betrokken zijn, een instituut dat van belang is voor de rechtspleging en de rechtsstaat en dus ook van belang is voor advocaten.

De Amsterdamse orde van advocaten kent de dekenprijs 2024 toe aan de buurtrechter. De buurtrechter in Venserpolder, Amsterdam Zuidoost maar straks ook in Nieuw-West en wellicht in de toekomst nog in meer wijken. De 5 buurtrechters van de buurtrechtbank Venserpolder behandelen nu alweer meer dan 2 jaar rechtszaken van bewoners in het volledige postcodegebied 1102 en dat doen ze niet in de rechtbank, maar in de wijk zelf.

De maatschappij is gepolariseerd, de overheid wordt gewantrouwd en helaas neemt ook het vertrouwen in de rechtspraak af. De rechtspraak lijkt steeds verder af te staan van de burger. Een gerechtelijke procedure wordt vaak gezien als duur, formeel, onbegrijpelijk en traag. En dat alles schrikt af. De afstand tot de rechter kan tot gevolg hebben dat burgers met problemen blijven zitten, zich niet gehoord voelen en weinig vertrouwen hebben in de rechtspraak. De buurtrechter verkleint de afstand, maakt de procedure begrijpelijk en probeert problemen echt op te lossen.

Wat is die buurtrechter nu eigenlijk? De buurtrechter is een echte rechter die in de wijk recht spreekt en daarbij ook kijkt naar wat er in de buurt gaande is. De buurtrechter behandelt kleine, relatief eenvoudige zaken die een grote impact hebben op het leven van buurtbewoners: kleine strafzaken, incassozaken (zorgverzekeringspremies), leerplichtzaken, huiselijke conflicten. Het gaat om het recht, maar binnen dat recht wordt geprobeerd om ook de zaken op te lossen die ten grondslag liggen aan het probleem. De rechter luistert naar het hele verhaal en bekijkt alle problemen tegelijkertijd. Samen met hulpverlenende instanties wordt naar oplossingen gezocht en desnoods worden die oplossingen afgedwongen.

Naast het doen van zittingen en het voeren van gesprekken, steunt en initieert de buurtrechter ook initiatieven in de wijk die bijdragen aan leefbaarheid en rechtvaardigheid: *Justice cares*.

De buurtrechter maakt de toegang tot het recht gemakkelijker en zichtbaarder én vergroot de maatschappelijke effectiviteit van de rechtspraak. Zo wordt beoogd de leefbaarheid en veiligheid in de wijk te vergroten. De buurtrechter kan de kloof tussen overheid, rechter en burger verkleinen en daarmee daarmee het draagvlak voor de rechtstaat te versterken. De buurtrechter kan helpen om het vertrouwen in overheid terug te winnen. Het is om al deze redenen een initiatief dat navolging en een prijs verdient.

Een prijs uitreiken aan een instituut is leuk, maar iemand van dat instituut moet de prijs dan ook nog in ontvangst nemen. Wie kan dat nu beter doen dan de mater familias van de buurtrechter, Maria Luijten. Zij is al 30 jaar rechter, heeft aan de wieg van de buurtrechter gestaan en is ook een van de 5 buurtrechters. In een interview met AT 5 zei Maria dat met de buurtrechter een begin is gemaakt om te laten zien dat je het verschil kunt maken. En verschil maken is nu juist waar de dekenprijs voor staat.

Maria, de buurtrechter maakt een verschil en jij hebt dat in gang gezet. Vandaar dat ik de dekenprijs 2024 voor de buurtrechter aan jou overhandig. Het is een eer om dat te mogen doen.

